

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

**بررسی تاثیر ماساژ شکم بر تحمل غذایی در تغذیه متناوب از طریق لوله بینی- معدی در
بیماران بستری در بخش های ویژه**

استاد راهنما: سرکار خانم ژاله محمدعلیها

استاد مشاور: سرکار خانم دکتر معصومه ذاکری مقدم

استاد مشاور آمار: جناب آقای عباس مهران

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در

پرستاری مراقبت های ویژه

نگارنده: رویا حدادی

آبان ۹۴

چکیده:

عنوان: بررسی تاثیر ماساژ شکم بر تحمل غذایی در تغذیه متناوب از طریق لوله بینی-معدی در بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه

زمینه و هدف: عوارض همراه با سوء تغذیه در بخش مراقبت های ویژه می تواند منجر به افزایش شیوع عفونت، مشکل در جداسازی بیمار از ونتیلاتور، طولانی شدن مدت بستری، ایجاد زخم بستر، افزایش میزان مرگ و میر، و در نهایت افزایش هزینه برای بیمار و سیستم مراقبتی شود. سوء تغذیه زمانی اتفاق می افتد که حمایت تغذیه ایی در بیماران بخش مراقبت های ویژه نتواند نیازهای افزایش یافته انرژی بیمار را به حد کفایت برآورده سازد. یکی از دلایل عدم موفقیت در حمایت تغذیه ایی بیماران تحت تغذیه معدی، عدم تحمل تغذیه می باشد که در بیش از ۶۰٪ بیماران این بخش بروز می کند. روشهایی نظیر ماساژ شکم می تواند در اصلاح این مشکل تغذیه ایی موثر واقع شود. لذا مطالعه ایی با هدف بررسی تاثیر ماساژ شکم بر تحمل غذایی در تغذیه متناوب از طریق لوله بینی-معدی در بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر یک کارآزمایی بالینی تصادفی سازی شده می باشد که در بخش های مراقبت ویژه بیمارستان های منتخب دانشگاه علوم پزشکی تهران بر روی ۸۰ بیمار، ۴۰ نفر در گروه کنترل و ۴۰ نفر در گروه مداخله انجام شد. گروه مداخله ماساژ شکم (از سبک ماساژ سوئدی) را به مدت ۱۰ دقیقه، ۳ نوبت در روز و به مدت ۳ روز متوالی دریافت نمودند. هر دو گروه تغذیه متناوب از طریق لوله بینی-معدی را طبق روتین بخش و در ۷ نوبت دریافت کردند. بعد از اجرای مداخله داده ها از طریق ابزار پی گیری تغذیه و ماساژ جمع آوری گردید و تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار Spss نسخه ۱۶ با آزمون های آماری توصیفی و استنباطی انجام گردید.

یافته ها: میانگین حجم باقیمانده معدی در روز دوم، و در مجموع سه روز در دو گروه اختلاف آماری معنا داری داشت (به ترتیب $p=0/02$ ، $p=0/03$). و حجم باقیمانده معدی در گروه مداخله کمتر از گروه کنترل بود. میانگین امتیاز عدم تحمل در مجموع سه روز در بین دو گروه تفاوت آماری معنا دار داشت ($p=0/02$).

نتیجه گیری: ماساژ شکمی می تواند در کاهش حجم باقیمانده معدی و بهبود عدم تحمل در بیماران تحت تغذیه متناوب از طریق لوله بینی-معدی موثر باشد. لذا به پرستاران پیشنهاد می شود که برای بهبود تحمل غذایی بیماران در بخش مراقبت های ویژه می توانند در کنار دیگر مراقبت های تغذیه ایی این روش غیر دارویی و ساده را بکار گیرند.

کلید واژه ها: حمایت تغذیه ای، تحمل غذایی، حجم باقیمانده معدی، ماساژ شکم، بخش مراقبت های ویژه

Tehran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery

**Effect of abdominal massage on food tolerance via
intermittent nasogastric feeding tube in critically ill
patients.**

Under Supervision: Jaleh Mohammadaliha

Advisor: Dr Masoumeh Zakerimogadam

Professor of Statistics : Abas Mehran

A thesis submitted to the Graduate studies office
In partial fulfillment of the requirements for
the degree of Master in Critical Care Nursing

By: Roya Haddadi

October, 2015

Abstract:

Title: Effect of abdominal massage on food tolerance via intermittent nasogastric feeding tube in critically ill patients.

Background: complications associated with malnutrition can prolong length of hospital and ICU stay and increases morbidity and mortality, impaired wound healing, infection incidence rates, difficulty in weaning from the ventilator, and ultimately increases the cost for the patient and health care system. Malnutrition occurs when nutritional support in ICU patients are unable to adequately meet the energy needs. One of the reasons for unsuccessfully nutritional support in ICU patients who have gastric feeding is food intolerance which occurs in over 60% of patients. Then this study was conducted to examine effect of abdominal massage on food tolerance via intermittent nasogastric feeding tube in critically ill patients.

Methods: This study was a randomized clinical trial. The study was carried out in intensive care units in selected hospitals of Tehran University. The sample included 40 intervention (abdominal massage) and 40 control subjects. Subjects in the intervention group received abdominal massage for 10 minutes, 3 times a day for 3 consecutive days. Both groups were fed intermittent feeding via a nasogastric tube, 7 meals a day. Data were collected using a Feeding and Massage tool. The data was analyzed by Spss vs 16 software, using descriptive and inferential statistics tests.

Results: The mean gastric residual volume on the second day and for total three days in the two groups was statistically significant ($p=0/02$ and $p=0/03$, respectively), and gastric residual volume in the intervention group was less than control group. Average intolerance rate in total three days was statistically significant between the two groups ($p=0/02$).

Conclusions: Abdominal massage could reduce gastric residual volume, and improve the feeding intolerance in patients intermittently fed via nasogastric tube. So nurses were suggested use abdominal massage as a non-pharmacological and non-invasive way to improve food intolerance along with other medical care.

Keywords: nutrition support, abdominal massage, feeding tolerance, gastric residual, critical care